

planning; responsibility of the participants in strategic planning; transparency (openness) of strategic planning; realism; resource security; measurability of goals; matching metrics to goals; targeted programming; systematic and parallel of the process of strategic planning with the preservation of collegiality in decision-making; continuity of management of the strategic planning process; timeliness and adequacy of measures to protect Ukraine's national interests from external and internal threats in the military sphere; state-guaranteed organizational, technical, methodological, informational, material and financial provision for the implementation of plans and state programs in the defense sector and ensuring their effective use.

According to the author, targeted programming in the defense sector is a professional activity of the subjects of strategic planning for the development and implementation of state and municipal development programs of the state and ensuring its defense capability, which are contained in the strategic planning documents and are developed for a specifically defined purpose.

It has been clarified that the purpose of targeted programming is: a) definition of strategic settings in the defense sector; b) substantiation of requirements in qualitative and quantitative composition of armament; c) the establishment of priorities for solving the problems of defense by software methods; d) rational allocation of resources into targeted integrated programs in accordance with established priorities; e) assessing the conformity of the results achieved with the objectives and implementation of, if necessary, adjusting the allocation of appropriations.

Keywords: *strategic planning, targeted programming, public administration, state policy, defense, legislation, harmonization, military management agencies.*

УДК 340.13+342.95

П. О. ШОРСЬКИЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ І СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ

Проведено теоретико-правове дослідження поняття «адміністративно-правовий механізм забезпечення виборчих прав громадян в Україні». На підставі аналізу наукових праць у галузі теорії держави та права, конституційного права й адміністративного права визначено поняття та виділено структурні елементи адміністративно-правового механізму забезпечення виборчих прав громадян в Україні, його особливості та відмінність від механізму адміністративно-правового регулювання виборчих прав.

Ключові слова: *виборчі права, правове забезпечення, механізм забезпечення прав і свобод, адміністративно-правовий механізм.*

Shorskyi, P.O. (2017), "Administrative and legal mechanism of guaranteeing the electoral rights and freedoms of citizens in Ukraine: essence and structural elements" ["Administratyvno-pravovyi mekhanizm zabezpechennia vyborchych prav hromadian v Ukraini: sutnist i strukturni elementy"], *Pravo i Bezpeka*, No. 2, pp. 64–70.

Постановка проблеми. Будь-які права громадян незалежно від їх галузевої приналежності вимагають цілеспрямованої діяльності органів державної влади щодо втілення їх у життя. Слід також зауважити, що норми Основного закону нашої держави вимагають їх належного закріплення та визначення шляхів реалізації у галузевому законодавстві. Не є винятком із цього правила й сфера адміністративного права. Належне здійснення державного управління в сфері забезпечення виборів, їх організації та проведення вимагає побудови відповідної системи здійснення виборчих прав громадян за допомогою певних адміністративно-правових засобів. Аналіз вищезазначених проблем у наукових працях дозволяє дійти

висновку про наявність певного механізму забезпечення виборчих прав громадян адміністративно-правовими засобами, тобто адміністративно-правового механізму. Звідси випливає необхідність дослідження його поняття, складових елементів та особливих ознак, що надає нашій роботі відповідної актуальності.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням механізмів захисту прав і свобод громадян, у т. ч. адміністративно-правового, присвячувалися праці Ю. В. Гаруста, В. О. Демиденка, Р. Зуєва, І. О. Ієрусалімової, П. М. Павлика, В. В. Радзівської [1, с. 98; 2; 3, с. 10; 4, с. 49–50; 5, с. 151]. Однак у зазначених роботах не досліджувався адміністративно-правовий механізм забезпечення саме виборчих прав громадян, що

робить зазначене дослідження доцільним і корисним для розвитку адміністративно-правової науки.

Метою статті є визначення сутності й аналіз структури адміністративно-правового механізму забезпечення виборчих прав громадян в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поняття «механізм правового забезпечення» дуже часто розглядається разом із термінами «механізм правового «пливу», «механізм правового регулювання», «правове забезпечення» та ін. Отже, є потреба у визначенні сутності базових категорій, які ми досліджуватимемо надалі.

Відповідно до змісту словникової літератури механізм визначають як внутрішню побудову, систему чого-небудь, сукупність станів і процесів, з яких формується певне фізичне, хімічне та інше явище [6, с. 523]. В. Б. Авер'янов пропонує розуміти під механізмом певний набір взаємоузгоджених відносин, методів і засобів, які забезпечують належне функціонування системи, або складне системне утворення, що органічно поєднує в собі різні складові елементи [7, с. 36]. Натомість термін «забезпечення», який є похідним від поняття «забезпечувати», означає задовольняти кого-небудь, що-небудь у якихось потребах або створювати надійні умови для здійснення чого-небудь, гарантувати щось, зробити його цілком можливим, дійсним, реально здійсненим [8, с. 375].

Як висновок під «механізмом забезпечення» можна розуміти певну сукупність (систему) норм, відносин, прийомів, способів, форм, гарантій і суб'єктів їх здійснення, які створюють умови для оптимальної організації та функціонування певної системи для досягнення мети її існування (створення).

Якщо звернутися до праць фахівців у сфері забезпечення прав громадян, то можна виокремити такі підходи до визначення поняття «механізм забезпечення прав і свобод».

О. В. Негодченко розуміє його як систему способів і факторів, що забезпечують необхідні умови реалізації та захисту всіх основних прав і свобод людини [9, с. 9]. В. В. Радзівська визначає цей механізм як «налагоджену систему правових інструментів та засобів, створених і закріплених державою для реального визначення та здійснення прав і свобод, регулювання процесів у сфері прав і свобод людини та громадянина через відповідні органи». Саме через систему цих органів, створених державою, а також інших інституцій відбуваються забезпечення, охорона та захист прав і свобод від порушень та відновлення їх у разі, якщо

порушення вже сталося [5, с. 151]. В. О. Демиденко говорить, що механізм забезпечення прав і свобод людини – це процес цілеспрямованої діяльності компетентних органів щодо сприяння реалізації прав і свобод людини та громадянина, їх охороні й захисту [3, с. 10].

Я. В. Лазур пропонує розуміти під механізмом забезпечення прав і свобод громадян у сфері державного управління процес діяльності органів державного управління щодо створення належних умов реалізації, охорони та захисту прав і свобод громадян від протиправних дій шляхом виристання матеріальних і процесуальних юридичних засобів та способів [10, с. 393]. На погляд О. І. Наливайка, механізм забезпечення прав і свобод людини – це діяльність органів держави та місцевого самоврядування, громадських об'єднань і громадян зі створення умов (гарантій) для правомірної та неухильної їх реалізації й захисту [11, с. 22].

Отже, в узагальненому вигляді механізм забезпечення прав і свобод можна визначити як процес діяльності компетентних органів держави щодо створення належних умов реалізації, охорони та захисту прав і свобод громадян за допомогою відповідних форм, методів і засобів.

Далі розглянемо результати наукових пошуків щодо змісту адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод людини. Р. Зуєв говорить, що механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини у широкому значенні – це процес адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини органами публічного адміністрування. У вузькому значенні його можна визначати як структурно взаємопов'язану сукупність правових та організаційних засобів, що реалізуються органами публічного адміністрування й спрямовуються на регулювання правовідносин у сфері прав і свобод людини [4, с. 50]. І. О. Ієрусалімова визначає цю категорію як систему засобів, які є складовою впливу елементів цієї галузі права на суспільні відносини та встановлені її нормами гарантії реалізації цих прав (повновлення в органах виконавчої влади та суду, захист за допомогою адміністративної відповідальності та прокурорського нагляду) [1, с. 98].

Розглядаючи адміністративно-правовий механізм забезпечення прав громадян у податковій сфері, Ю. В. Гаруст розуміє його як систему адміністративно-правових засобів, що розробляються та реалізуються органами виконавчої влади, а також інших її гілок з метою створення усіх необхідних умов для нормальної та безперешкодної реалізації громадянами своїх передбачених нормами податкового, фінансового,

адміністративного та інших галузей права можливостей у процесі справляння податків і зборів, під час проведення у зв'язку із цим відповідного контролю й ефективного захисту прав від можливих випадків свавілля та зловживань владою з боку податкових органів, а також їх відновлення в разі порушення [2]. Натомість Т. Г. Корж-Ісаєва визначає механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод неповнолітніх як цілісну систему адміністративно-правових норм і структурно взаємопов'язаних між собою суб'єктів адміністративно-правового забезпечення, які створюють надійні умови для гарантованого здійснення реалізації, охорони, захисту й відновлення порушених прав і свобод неповнолітніх [12, с. 15].

Отже, можемо сказати, що особливістю адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян є наявність у ньому специфічних форм, методів і засобів адміністративно-правового характеру та їх застосування головним чином органами виконавчої влади.

Перейдемо до структури цього механізму. І. В. Лагутіна у структурі юридичного механізму забезпечення особистих немайнових трудових прав виокремлює такі складові, як механізм утвердження, механізм реалізації та механізм захисту зазначених прав [13, с. 12]. Основним елементом механізму забезпечення реалізації конституційних політичних прав і свобод людини й громадянина Т. М. Заворотченко визначає гарантії, які є специфічним правовим засобом забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав людини й громадянина [14, с. 20]. Окрім гарантій, І. О. Ієрусалімова виділяє в структурі механізму забезпечення прав і свобод людини норми права, умови та засоби [1, с. 98]. К. Г. Волинка до структурних елементів механізму забезпечення прав і свобод особи відносить правовий статус, нормативно-правові засоби й загальносоціальні умови забезпечення прав і свобод особи [15, с. 42], а Т. М. Заворотченко підкреслює, що механізм забезпечення прав і свобод людини поділяється на три підсистеми: механізм реалізації, охорони та захисту [14, с. 98].

Що стосується структури адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян, то погляди вчених є схожими на ті, що містяться у вищезазначених працях. Р. Зуєв у структурі механізму адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян виділяє об'єкти (права та свободи), суб'єкти (органи публічного адміністрування) й адміністративно-правові засоби [4, с. 49]. В. В. Плиска говорить про такі елементи адміністративно-правового механізму забезпечення прав і

свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції, як адміністративно-правова норма, акти тлумачення адміністративних норм, адміністративно-правові акти, адміністративні правовідносини, юридичні факти у сфері корупційних правопорушень, правосвідомість суб'єктів корупційних діянь, рівень діючого в державі режиму законності, адміністративно-правові гарантії дотримання й охорони прав і свобод громадян [16, с. 147]. Т. Г. Корж-Ісаєва визначає адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод як один з елементів механізму забезпечення прав і свобод неповнолітніх, що містить у собі такі складові, як реалізація, охорона, захист і відновлення [12, с. 15]. Інший підхід пропонує М. В. Фролков, на думку якого механізм адміністративно-правового забезпечення прав споживачів – це комплекс засобів, гарантій та відповідальності, спрямованих на реалізацію, охорону, захист і відновлення порушених прав споживача, а також формування загальної та правової культури населення. Комплекс таких заходів містить у собі механізм реалізації, механізм охорони та механізм захисту й відновлення прав споживачів. Елементами механізму адміністративно-правового забезпечення захисту прав споживачів є засоби, гарантії та відповідальність [17, с. 319]. О. В. Негодченко подібно до поглядів Т. Г. Корж-Ісаєвої говорить, що сам по собі правовий (чи юридичний) механізм забезпечення прав і свобод людини не є монолітним і складається з кількох взаємопов'язаних елементів. Основними його підсистемами, як уявляється, є механізм реалізації, механізм охорони та механізм захисту [9, с. 28]. Як окремі його елементи вчений виділяє такі: а) правові норми та нормативно-правові акти як форми їх вираження; б) індивідуально-правові документи; в) юридичні факти; г) правові відносини; ґ) суб'єктивні права та юридичні обов'язки; д) форми й методи організації здійснення суб'єктивних прав і юридичних обов'язків [9, с. 202].

Отже, в структурі механізму (адміністративно-правового механізму) вчені виділяють три окремих механізми: механізм реалізації, механізм охорони та механізм захисту. О. Ф. Скакун зазначає, що механізм реалізації прав людини охоплює заходи, здатні створити умови для реалізації прав і свобод людини. Механізм охорони прав людини передбачає заходи з профілактики правопорушень для утвердження правомірної поведінки особи. Механізм захисту прав людини охоплює заходи, що призводять до відновлення прав, порушених неправомірними діями, та відповідальності особи,

яка вчинила ці правопорушення [18, с. 190]. На думку М. В. Фролова, механізм реалізації передбачає заходи, здатні створити передумови для реалізації прав споживачів. Механізм охорони передбачає заходи з профілактики порушень прав споживачів для утвердження правомірної поведінки суб'єктів господарювання у відносинах зі споживачами. Механізм захисту – комплекс заходів, спрямованих на відновлення порушених неправомірними діями прав споживачів і відповідальності суб'єктів господарської діяльності та їхніх посадових осіб, які вчинили порушення прав споживачів [17, с. 319].

Дещо інший підхід демонструють Н. В. Пильгун і М. В. Рошук, які наводять визначення механізму реалізації прав людини як діяльності саме «суб'єкта права, зобов'язальної сторони, законотворчого органу, правозастосовного органу та наявні юридичні норми, які регулюють їх діяльність» [19, с. 41; 20]. Механізм реалізації прав і свобод людини та громадянина, на думку дослідників, повинен містити такі елементи: гарантії здійснення прав людини, юридичні елементи механізму реалізації (норми, факти, правовідносини), процес фактичного втілення можливості та необхідності у дійсність, умови й фактори такого процесу [19, с. 41]. М. П. Рагозін, розглядаючи юридичний механізм захисту прав людини, відштовхується від суб'єктивного права особи на захист і говорить про нього як про можливість здійснення громадянами певних учинків щодо захисту власних прав і свобод, а також систему органів, які захищають і забезпечують ці права та свободи [21].

Зауважимо, що в науковій літературі існує багато досліджень категорій «охорона» та «захист». Є різноманітні думки щодо їх розмежування, тотожності й поєднання.

Фахівці у сфері охорони прав власності, наприклад, говорять, що захист права власності охоплюється більш широким поняттям «охорона відносин власності», адже відповідний правовий захист може здійснюватися лише в межах охоронюваних прав власника [22, с. 11]. Різниця між поняттями охорони та захисту права полягає в тому, що охорону права насамперед спрямовано на гарантування підстав набуття цивільних і господарських прав (оберігає законний інтерес), тоді як під захистом права розуміють конкретні дії, спрямовані на поновлення порушеного чи оскарженого права [23, с. 63]. Є. О. Гіда також підкреслює, що охорона передбачає заходи, які застосовуються до моменту порушення прав людини, а захист – після вчинення правопорушення [24].

Розмежовуючи поняття охорони та захисту в адміністративно-правовому аспекті, В. В. Галунько зауважує, що адміністративно-правова охорона у вузькому розумінні – це позитивний статичний стан адміністративного права, спрямований на попередження правопорушень та усунення перешкод, що здійснюється публічною адміністрацією з метою забезпечення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства та держави, натомість адміністративно-правовий захист – динамічні (активні) дії публічної адміністрації, спрямовані на відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб та усунення перешкод щодо їх здійснення засобами адміністративного права з можливістю застосування заходів адміністративного примусу та притягнення винних до адміністративної відповідальності [25, с. 247].

Враховуючи вищезазначені думки науковців, вважаємо, що виділення механізмів реалізації, охорони та захисту прав громадян в єдиному механізмі забезпечення таких прав є цілком обґрунтованою позицією.

Не можна обійти й питання розмежування понять «адміністративно-правовий механізм забезпечення» та «механізм адміністративно-правового регулювання» стосовно виборчих прав громадян. Призначення вищезгаданих механізмів є різним, адже, якщо ми звернемося до результатів досліджень сутності правового (адміністративно-правового регулювання), то можемо побачити, що в узагальненому вигляді під адміністративно-правовим регулюванням розуміють вплив адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових засобів прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб і нормального функціонування громадянського суспільства та держави [25, с. 323–324], а в механізмі адміністративно-правового регулювання виділяють такі складові, як: а) норми права; б) акти реалізації норм права; в) правові відносини; г) юридичний факт; ґ) правова свідомість суб'єктів адміністративно-правового регулювання; д) законність; е) акти тлумачення норм права; с) акти застосування норм права [26].

Отже, правове регулювання може належати до: а) реалізації виборчих прав громадян (норми щодо втілення виборчих прав у життя та пов'язані з цим правовідносини); б) охорони виборчих прав (зобов'язальні норми щодо дотримання виборчих прав та пов'язані з цим правовідносини); в) захисту виборчих прав

(норми юридичної відповідальності та пов'язані з цим адміністративно-деліктні правовідносини).

Як **висновок** стосовно виборчих прав громадян та адміністративно-правового механізму їх забезпечення маємо висловити таку позицію.

1. Адміністративно-правовий механізм забезпечення виборчих прав громадян є частиною загального правового механізму забезпечення прав і свобод громадян в Україні.

2. Цей механізм являє собою певну систему пов'язаних елементів. Ці елементи за структурною природою можна визначити як об'єкт, суб'єкти, зміст і допоміжні елементи.

3. Об'єктом адміністративно-правового забезпечення виборчих прав громадян є активне та пасивне виборче право, а також додаткові права, які виникають у зв'язку з організацією виборчого процесу та контролю за прийнятими на виборах результатами (право брати участь у висуванні кандидатів, право брати участь у передвиборній агітації, право брати участь у спостереженні за проведенням виборів і роботою виборчих комісій тощо).

4. Адміністративно-правова природа цього механізму впливає на правовий статус та коло суб'єктів забезпечення виборчих прав громадян. Такими суб'єктами є насамперед органи виконавчої влади та інші органи держави, що мають зовнішню владні управлінські функції, а також державні органи, які мають право застосовувати заходи адміністративного примусу.

5. До змісту механізму адміністративно-правового забезпечення виборчих прав громадян ми можемо віднести принципи забезпечення виборчих прав громадян, адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини, юридичні гарантії, адміністративно-правові форми та методи забезпечення виборчих прав і

способи адміністративно-правового регулювання.

6. Допоміжними елементами виступають кадрове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення виборчих прав громадян.

7. Крім того, складові елементи цього механізму можна об'єднати у три підсистеми (механізми): підсистему реалізації виборчих прав, підсистему охорони виборчих прав і підсистему захисту виборчих прав. Слід зауважити, що механізм охорони виборчих прав громадян не тотожний механізму захисту, адже перший пов'язано з попереджувальною діяльністю щодо недопущення порушення виборчих прав громадян, створення умов їх стабільності та непопущеності, натомість другий починає діяти у разі вчинення порушення виборчих прав і спрямований на припинення протиправного діяння, відновлення порушеного права, усунення причин та умов, що сприяли порушенню, та притягнення винних до відповідальності.

8. Отже, під адміністративно-правовим механізмом забезпечення виборчих прав громадян слід розуміти систему адміністративно-правових норм, засобів, форм, методів та гарантій реалізації, охорони й захисту пасивного, активного та додаткових виборчих прав громадян, які здійснюються у специфічних адміністративно-правових відносинах органами виконавчої влади та іншими органами держави, які мають зовнішню владні управлінські функції, на основі загальноновизнаних принципів права й за допомогою відповідного кадрового, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення.

Перспективними напрямками подальших досліджень у цій сфері визначаємо дослідження окремих елементів адміністративно-правового механізму забезпечення виборчих прав громадян в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Іерусалімова І. О., Іерусалімов І. О., Павлик П. М., Удовенко Ж. В. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 223 с.
2. Гаруст Ю. В. Поняття адміністративно-правового механізму забезпечення прав громадян у податковій сфері. *Наука і правоохорона*. 2012. № 3 (17). С. 16–20. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41775> (дата звернення: 14.04.2017).
3. Демиденко В. О. Утвердження і забезпечення конституційних прав та свобод людини й громадянина в діяльності міліції: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2002. 16 с.
4. Зуєв Р. Щодо механізму адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини. *Юридична Україна*. 2011. № 8. С. 46–51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2011_8_10 (дата звернення: 13.04.2017).
5. Радзівська В. В. Щодо правового визначення поняття «механізм забезпечення прав і свобод людини та громадянина». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 3. С. 149–152.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2003. 1440 с.
7. Державне управління в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: СОМІ. 1999. 265 с.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
9. Негодченко О. В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2004. 36 с.

10. Лазур Я. В. Поняття, сутність та елементи адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян у державному управлінні. *Форум права*. 2009. № 3. С. 392–398. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2009_3_57 (дата звернення: 15.04.2017).
11. Наливайко О. І. Правовий захист людини як предмет дослідження загальної теорії права. *Держава і право*. 2001. Вип. 12. С. 18–24.
12. Корж-Ісаєва Т. Г. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод неповнолітніх: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2008. 17 с.
13. Лагутіна І. В. Юридичний механізм забезпечення особистих немайнових трудових прав: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Одеса, 2015. 39 с.
14. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини й громадянина в Україні: монографія. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2007. 256 с.
15. Волинка К. Г. Проблеми становлення єдиного механізму забезпечення прав і свобод особи. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2000. № 3 (12). С. 38–48.
16. Плиська В. В. Поняття та елементи адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. № 35, ч. 1, т. 2. С. 143–147. URL: http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.35/part_2/38.pdf (дата звернення: 15.04.2017).
17. Фролков М. В. Механізм адміністративно-правового забезпечення захисту прав споживачів. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 314–320. URL: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2013/pp110/Frolkov.pdf> (дата звернення: 16.04.2017).
18. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2001. 656 с.
19. Пильгун Н. В., Рошук М. В. Проблеми реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в контексті функціонування принципу верховенства права в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 26. С. 40–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pvuzhprg_2014_26_10 (дата звернення: 16.04.2017).
20. Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні / за ред. Н. М. Онищенко, О. В. Зайчук. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 185.
21. Рагозін М. П. Вчимося демократії. Уроки громадянської освіти. 2-ге допов. вид. Донецьк: Донбас, 2004. 180 с. URL: http://vuzlib.com.ua/articles/book/17405-Vchimosja_demokratii_uroki_g/1.html (дата звернення: 20.04.2017).
22. Музика Л. А. Право комунальної власності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2003. 21 с.
23. Легенченко М. О. Поняття охорони й захисту права та їх співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 59–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_72_11 (дата звернення: 20.04.2017).
24. Гіда Є. О. Права людини (охорона і захист) // Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. Київ: Ін Юре, 2005. Т. 2: Права людини у контексті поліцейської діяльності. С. 759.
25. Галуцько В. В. Адміністративне право України: навч. посіб.: у 2 т. Херсон: Херсон. міська друк., 2011. Т. 1: Загальне адміністративне право. 320 с.
26. Механізм адміністративно-правового регулювання // Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Коломоєць Т. О. Київ: Істина, 2008. 219 с. URL: http://pidruchniki.com/1538050855834/pravo/mechanizm_administrativno-pravovogo_regulyuvannya (дата звернення: 16.04.2017).

Надійшла до редколегії 11.05.2017

ШОРСКИЙ П. А. АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ МЕХАНИЗМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ ПРАВ ГРАЖДАН В УКРАИНЕ: СУЩНОСТЬ И СТРУКТУРНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ

Проведено теоретико-правове дослідження поняття «адміністративно-правовий механізм забезпечення виборчих прав громадян в Україні». На основі аналізу наукових трудов в області теорії держави і права, конституційного права і адміністративного права определено поняття і виділені структурні елементи адміністративно-правового механізму забезпечення виборчих прав громадян в Україні, його особливості і відміння від механізму адміністративно-правового регулювання виборчих прав.

Ключевые слова: *выборческие права, правовое обеспечение, механизм обеспечения прав и свобод, административно-правовой механизм.*

SHORSKYI P. O. ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM OF GUARANTEEING THE ELECTORAL RIGHTS AND FREEDOMS OF CITIZENS IN UKRAINE: ESSENCE AND STRUCTURAL ELEMENTS

It has been concluded that there is a certain mechanism for guaranteeing the electoral rights of citizens by administrative and legal means, that is, administrative and legal mechanism. In this regard, the objective of the article is to determine the essence and analysis of the structure of administrative and legal mechanism for ensuring the electoral rights of citizens in Ukraine.

The author has conducted theoretical and legal study of the concept of “administrative and legal mechanism of guaranteeing the electoral rights of citizens in Ukraine”. It has been determined that administrative and legal mechanism of guaranteeing citizens’ electoral rights is a part of the general legal mechanism of ensuring the rights and freedoms of citizens in Ukraine and represents a certain system of related elements. These elements according to the structural nature can be defined as an object, subjects, content and auxiliary elements.

It has been emphasized that administrative and legal nature of this mechanism affects the legal status and the range of subjects of guaranteeing the electoral rights of citizens. Such subjects are, first of all, executive agencies and other agencies of the state having the external management functions, as well as state agencies, which have the right to apply the measures of administrative coercion.

The author has suggested to include the principles of guaranteeing the electoral rights of citizens, administrative and legal norms, administrative and legal relations, legal guarantees, administrative and legal forms and methods of ensuring the electoral rights and methods of administrative and legal regulation into the content of the mechanism of administrative and legal guaranteeing of the electoral rights of citizens.

Based on the analysis of scientific works in the field of the theory of state and law, constitutional law and administrative law, the author has determined the notion and has distinguished the structural elements of administrative and legal mechanism of guaranteeing the electoral rights of citizens in Ukraine, its features and the distinction from the mechanism of administrative and legal regulation of the electoral rights.

Keywords: *electoral rights, legal guaranteeing, mechanism of guaranteeing the rights and freedoms, administrative and legal mechanism.*